

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročilna
stane

80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila

delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vsprej-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 20.

V Ljubljani, 26. avgusta 1897.

Letnik III.

Naša domača industrija in pridobitne zadruga.

Slovenec je znan po svetu kot priden in umen delavec. Kamorkoli pride, ga radi vsprejmejo v delo. Da je marljiv, kaže nam njegovo dobro obdelano polje, kaže nam naš domači vedno napredujoči obrt po mestih in tako imenovani hišni obrt po deželi. Kamorkoli pride popotnik v naši deželi, skoro povsodi bo našel tudi kako posebno rokodelstvo, ki je kot hišna obrt udomačeno v ondotnem kraju. Taki hišni obrti se izvršujejo v večini po zimi, ko nimajo ljudje dela na polju. Nekateri teh obrtj so zelo znameniti za ondotne kraje. Tako imajo Gorenjci nad Bledom in v Bohinju jako dobro razviti skafarski obrt, kateri jim vsako leto donša lepo svoto denarja. Škoda je le, da jim v bližnjih krajih primanjkuje dobrega lesa. Sodarski obrt je precej dobro razvit okolu Škofje Loke in pod Šmarno Goro.

Tudi v izanskih in idrijskih hribih se nahajajo cele vasi, v katerih izdelujejo ljudje raznovrstne lesene posode in različne druge lesne izdelke. Šmarska fara izdeljuje pehare, slame za pod noge, sejalnice itd. — Ribničani izdeljujejo rešeta in sploh sitarski in rešetarški obrt, lesene škudelice in žlice. V kočevskih hribih izdelujejo močne bukove lopate, ki se rabijo v različnih žitnih skladiščih in po zimi za razmetavanje snega. V Loškem potoku in okolici se izdelujejo razne lesene škatlje in tudi druga lesenina.

V Beričevem izdelujejo raznovrstne košare, koji obrt preživi več družin. Slamnike izdelujejo v Domžalah in okolici notri do Ihana. Kite za slamnike pletejo skoro po vseh vaseh na tri ure daleč okolu Domžal.

Po Gorenjskem je tudi zelo razvit železni obrt, posebno žeblerijski v Kropi, Kamni Gorici in Železnikih. Okolu Begunj v radovljiškem okraju se izdeljuje zelo trpežno gorenjsko sukno, volnene nogovice in jope. V kamniškem okraju doli proti Šmarni Gori je doma naša domača lončarija in pečarija, koja izdeluje tudi še stare »zapečke«. V Strazišču pri Kranju tkó zimnata sita in predejo ter predelujejo žimo za zimnice. Ta obrt ima velik pomen in tudi daleč slovi. Brezove metle izdelujejo v polhovgrasški okolici. Ribežni za repo se izdelujejo v Mengšu bolj omejeno.

V Št. Vidu in Vizmarjih nad Ljubljano je doma mizarski obrt.

Vsi ti in še veliko družih domačih obrtj se izvršujejo po slovenskih vaseh. S temi obrti si ljudje služijo lepe novce, nekateri kraji bi se morali opustošiti, ko bi ne bilo tam kakega takega obrta.

Toda vsi ti obrti niso nič organizovani in ne napredujejo s časom. Treba mu je pouka in navodila k izboljšanju. Koliko bi se lahko storilo za naše ljudstvo, ko bi nekaterniki mesto da isto begajo, rajš res kaj storili v ljudsko korist.

Za vse zgoraj našete obrti je v Ljubljani glavni trg. Tudi so v Ljubljani nekaterniki, ki pokupujejo raznovrstne izdelke po »slepi ceni« in jih potem za drag denar prodajajo v tujino. V interesu našega ljudstva bi bilo, da bi ono svoje izdelke prodajalo samo naravnost na zunaj. Tega seveda posamezniki ne morejo, pač pa bi to lahko storile pridobitne zadruga, ktere bi si izdelovatelji posameznih strok ustanovili v svojem okrožju. Take zadruga bi neprecenljivo veliko koristile našemu ljudstvu. Po zadrugah se dobi večji trg in bi tudi posamne obrti času primerno napredovale, ter bi zboljšane izdelke dražje prodajale. Gojile bi tudi take zadruga medsebojno prijateljstvo, preskrbovale bi potrebnega materijala za izdelke itd. S kratka pridobitne zadruga za domačo obrt bi brez dvojbe povzdignile narodno blagostanje.

Vzemimo samo slamnikarski obrt. To obrt uničili so za domače ljudstvo pri nas skoro do cela tirolski tovarnarji v Domžalah. Ljudje, ki so preje delali slamnike doma za prodaj, delajo sedaj v tovarni ali pa za tovarno ceneje kot preje. Ko bi imeli slamnikarji svojo močno zadrugo, (in ta še sedaj ni nemogoča) bi oni sami lahko imeli oni dobiček, ki ga od njihovega dela spravljajo ptujci.

Ravno to velja o drugih strokah.

Naši raznovrstni izdelki bi po zadrugah dobili pota in kupcev v raznih deželah, naša domača industrija bi zaslovela v tujini in to gotovo ne v škodo Slovincem. Kakor sedaj razmere stojé, je le potom zadružnega delovanja mogoč obstoj in napredek našim domačim izdelkom, posebno ker se novejši čas pojavlja v nekaterih strokah tuja konkurenca celo doma.

Prijatelji ljudstva imajo torej lepo nalogo poučevati ljudi v takih rečeh, za kar jim bo de ljudstvo gotovo hvaležno.

Solnograški katol. obrtniški in delavski shod.

»Po njih sadovih jih bode te spoznali«. Te sveto-pisemske besede imajo v sedanjih časih bolj kakor kdaj biti vodilo, po katerem se ravna naj neizkušen človek. Dočim se teh besed boje oni, kateri nič ne delajo, ali če delajo, pa slabo delajo, — so te besede opora in tolažba pridnim, poštenim delavcem.

Nasi nasprotniki socijalni demokratje, delajo, toda ne v srečo ljudstva, temuč za svoje žepe. To so že pokazali neštevilnokrat.

Mi pa smo pokazali že večkrat, da nam je res mar le sreča ljudstva.

Najnovejši in ob jednem najboljši dokaz, kako mi mislimo o našem delovanju, je solnograški shod.

Slavnostna dvorana, kjer se je zborovalo, je bila okrašena z zelenjem in s sohami papeža in naše cesarske dvojice.

Dis, predsednik solnograškega katoliškega delavskega društva, je otvoril zborovanje z besedami: Bog blagoslovi častito rokodelstvo!

Po kratkem govoru je predlagal predsednikom: gosp. L. Schönemann-a, obrtnika iz Gradca; 1. podpredsednikom: gosp. Fr. Hagedorn-a, načelnika katol. delavskega društva v Lincu; 2. podpredsednikom: gosp. I. Preis-a, člana katoliškega delavskega društva v Solnogradu.

Vsi so bili jednoglasno izvoljeni.

Nadalje so se volili tudi gospodje v nadzorovalni odbor za posamne kronovine. Za Kranjsko je bil voljen gosp. dr. K r e k.

Tako se je začelo zborovanje. Prvi je govoril g. prof. Gratl iz Češkega. V svojem tehtnem govoru je poudarjal sledeče:

Naša naloga je: pridobivati za-se, ne pa odbijati od sebe. Socijalni demokratje niso vsi brezbožni in zlobni ljudje. Moramo jih zato poučevati in skušati jih pridobiti. Zabavljanje ne pomaga nič. Ako bomo proti njim prijazno se vedli, bodo marsikaterim se oči odprle in bodo stopili v naše vrste.

Nadalje je dejal, da se organizujemo na krščanskem temelju, da zato nismo nazadnjaki, temuč naprednjaki.

Mi hočemo le k praktičnemu krščanstvu nazaj.

Sklenil je svoj lepi govor z besedami: »Krščansko ljudstvo, pomagaj si samo in Bog Ti bo pomagal!«

Ko je govornik končal, prečitala se je došla brzojavka dunajskega župana dr. Luegerja. Navdušenje, ki je nastalo pri tem, se ne dá popisati.

Ker nam danes primanjkuje prostora, priobčimo natančnejše poročilo v prihodnjem listu.

V kratkem naj začrtamo pomen minolega shoda:

1. Prvič se je v širšem obsegu vršil tak shod, pri katerem so se udeleževali i kršč. socijalisti i zastopniki drugih kršč. političnih skupin.

2. Prvič so zborovali delavci z obrtniki vred.

3. Pokazala se je v načelih krščanske družabne preosnove popolna jedinstvo.

4. Sprožilo se je mnogo lepih nasvetov; shod je bil v tem oziru zelo podučen in gotovo ne bo brez sadu. Krščanskih nepolitičnih delavskih društev državna organizacija bo pa njegov najlepši sad.

5. Celotnega skupnega programa v kršč.-socijalnem smislu še nimamo tudi po shodu ne in v tem oziru smo Slovenci na boljsem, toda na jedenkrat se ne dá vse doseči. Pač pa smo s shoda prinesli mnogo bodrilnih spominov; v občevanju z možmi, ki se žrtvujejo za sveto stvar, smo se okrepili.

Spoznali smo pa tudi, da je vzlasti delavska, pa tudi kmetska organizacija na Slovenskem na zdravem temelju in da se lahko brez strahu kosá z drugimi. — Bog nam daj mož sotrudnikov in obilo nadaljnega blagoslova!

Slovenci v Solnem gradu.

Izmed Slovencev so se ti-le možje udeležili solnograškega obrtnega in delavskega shoda: Obrtno zvezo je zastopal krojaški mojster g. Š t u r m, kateri je s svojo spretnostjo in svojimi bogatimi izkušnjami v obrtnem odseku vestno in spretno izvrševal svojo nalogo in je v marsičem rešil čast odseka in s tem shoda samega. Njegov pozdrav pri slavnostnem shodu je navdušil vse navzoče.

Konservativno obrtno društvo je namestoval gosp. Z a n, marljivo in vestno izvršujoč svoje dolžnosti.

Slovenska delavska društva so zastopali gg. G o s t i n č a r, R a k o v e c, kapelan O s e n j a k in dr. M a t e k. Gostinčar je večkrat posegal v razpravo in s svojimi stvarnimi opazkami spričal svojo izredno zmožnost, pa tudi svojo navdušenost za sveto stvar delavskih stanov.

Železničarske krščansko-socijalne organizacije načelnik gosp. K u n t a r a je že prvi večer nastopil; pozdravljajoč v imenu slovenskih sobratov pomenljivi shod. V razgovoru o železničarski organizaciji je pa imel odlično besedo. Slikal je v krepkem govoru slabe razmere pri železničarjih, vzlasti njihovo žalostno stanje pri južnih železnici, in dokazoval potrebo tesne organizacije na zdravi podlagi. Dokazoval je pa tudi, da ta organizacija ne sme biti taka, da bi iz posamnih krajev sel ves denar v središče, marveč da mora vsaka krajevna organizacija sama skrbeti s svojimi dohodki za blago svojih članov. Skupno naj se zvežejo krajevne organizacije v državno, ki naj skrbi:

1. Za vse tiste stvari, ki se morajo vprizarjati kompaktno od vseh železničarjev: peticije, nabiranje podatkov v pomoč drž. poslancem itd.;
2. za skupno glasililo; iz katerega se po možnosti vsprejemajo poročila v delavske iste raznih narodnostij;

3. za skupno pravno varstvo. Načela gosp. Kuntare so se v bistvu tudi vsprejela. O dr. K r e k o v e m ! poročilu o delavskih stanovanjih se je čula jedina sodba, da je bilo najznamenitejše in najtemeljitejše med vsemi. (Izrekla se je želja, naj bi se izdalo v posebni knjižici. Ona je pa priobčilo najprej v »Kat. (Obzorniku).«)

Po vsej pravici smemo reči, da so bili Slovenci častno zastopani na solnograjskem shodu. Mimogredé naj omenjamo, da je tudi iz nemških krajev došlo več slovenskih zastopnikov, tako n. pr. iz Zeltwega, z Bavarskega (Ammerau) itd. To nam priča, kako živo je katoliško prepričanje v slovenskih srcih, in nas bodri k delu, da nikdar ne ugasne.

Naša organizacija.

Javni shod slov. katol. delavskega društva na Brdu 5. t. m. se je častno izvršil. Po lepi, ginljivi slovesnosti, ki se je vršila ob priliki blagoslovljenja Marijinega znamenja, otvori Ziller shod in pozdravi navzoče. Nato dr. Debevč primerja vesoljni potop sedanjih dni; Noe je bil v barki s svojo malo družino na neizmerni vodni sirjavi, ki je pokrivala zemljo; tako je tudi danes na površju naše ogromne množice revnega ljudstva mala peščica milijonarjev, kateri z raznimi sredstvi pijejo ubozega ljudstva kri, in njegovo malo premoženje trgajo in mečejo na svoj veliki kup. Razkril nam je izborni govornik tri točke, ki so krive sedanjega nereda v človeški družbi. Te so: 1. Kriva verska svoboda, po kateri sme vsak početi, kar mu drago, ne oziraje se na vero. Kako je tukaj krepko branila cerkev s svojimi zapovedmi ubogo ljudstvo, ko je prepovedovala vsa koršne obresti in druga izkoriščanja ubovega ljudstva, a sedaj nima nikake besede pri zakonodajstvu, nikdo se ne ozira na njo, in iz tega sledi tudi druga točka ali bolezen, na kateri hira ubogo ljudstvo, in to je napačna politična svoboda, katera daje bogatinom prostoro, da delajo in izrabljajo ljudstvo, kakor se jim zljubi, to je pa ogoljufano za svobodo in premoženje in izročeno mrtvemu denarju — v veselje in razkosje malo število bogatih ljudij, v kruto sužnost, in to je tretja točka: svoboda dela, katera dela le gospodarja prostega, delavca pa vklepa v hujšo sužnost, kot je bila nekdanja. Zaradi tega pa lako vniči tisti, ki ima dovolj denarja, vsakega, ki je slabši, naj si bode kmet, obrtnik ali delavec. Zadržano življenje prejšnjih časov je imelo srečnejše vspehe. Ko je pred več nego 100 leti prišel škodo delat cirkniškimi čevljarjem, ki ni bil izučen rokodelstva, so se obrtniki, ki so bili združeni v zadrugo (ali ceh), pritožili pri slavni cesarici Mariji Tereziji in so zmagali; pognali so krivičnega tekmeča iz cirkniškega kraja in ubranili se škodi. Pa naj se sedaj obrtniki pritožijo in naj zmagajo toliko svobod. Oni ne spoznajo, da jim je ta svoboda v največjo pogubo. — Tri točke so zdravilo za sedanjo bolno družbo; prva je, da zatajujemo sami sebe in delamo dobro svojemu bliž-

njemu, trpečemu bratu. Drugič: krščanska pravičnost, ki mora zavladati med ljudstvom in mora prevejati vse zakonodajalstvo; da bodo narodi in države stale na trdnem in edino pravem temelju. Da se pa to zgodi, moramo biti združeni v društva in v njih se učiti spoznavati socialno vprašanje in razširati med ljudstvo kršč. socialno idejo. Časopisi, vzlasti »Glasnik« so najboljši pripomoček za prospeh naše ideje. — Tovarish Jakopič se spominja revnih milijonarjev, kakor Rotsilda, Hirša itd. in opisuje razna sleparstva, po katerih so si in si še polnijo svoje nikdar polne blagajne in izzemajo ubogemu ljudstvu kri in potoke solza. Te tičke ne zadržujejo nobeni paragrafi, ne poznajo nobene meje, pri temko je pri ljudstvu polno mej in zaprek in vse kaže celo vrsto paragrafov, ako hočejo delavci imeti svoje pravice in zboljšanje svojega stanja. Razloži še jezikovni neredbi za Česko in zahteva iste tudi za Slovence. Spominja se naše vlade ali ministerstva, ki je tako naklonjeno Slovincem, da je vzelo nemškim kričalcem na ljubo celjsko gimnazijo; omenja tudi tešinske gimnazije. Slovani nimamo od sedanjih ministrov nič dobrega pričakovati. — Omenja še velikih krivic, ki se godé Avstriji pri ogerski pogodbi. H koncu še Ziller omenja ravno danes zborujočega delavskega in obrtnega shoda v Solnogradu in lepe slavnosti v Celju in obsoja pobalinsko-lopovsko obnašanje celjskih nemčurjev. Z Živio klici na sv. Očeta in cesarja zaključil lepi shod ob šesti uri zvečer. Bog daj, da bi obrodil mnogo sadu!

Slov. katoliško delavsko društvo je priredilo v soboto dne 14. t. m. društveni shod v gostilniških prostorih pri »Kroni«. — Gosp. Gostinčar in Kuntara sta poročala o solnograjskem delavskem in obrtnem shodu. — Gosp. Finžgar omenja zahtev in potreb železničarjev. Shod je bil prav dobro obiskan. — 22. t. m. je pa priredilo društvo ljudski shod na Brezjab. — Govorila sta gg. Jakopič in Gostinčar o vzrokih socialnega vprašanja. Ljudstva se je zbrala k shodu velika množica, predsedoval je č. gospod Iv. Berlic župnik v Mošnjah. Veliko krščansko-socialnih delavcev prihitelo je ta dan na božjo pot na Brezje, ker so priromali tje-kaj tudi somišljeniki iz Idrije. — Škoda le, da se niso mogli popoldne Idrijčani udeležiti tudi shoda.

Iz Zagorja. Nasi rudečkarji so se že večkrat izrazili, da bodo enkrat vprizorili veliki strijk, tako imenovani »general punt!«. No, pa kedo jim bo zameril, ako so ga zamudili, saj so že večinoma stari, torej bolj počasni. Njih ljubke hčerke v rudečih jopicah, ki delajo na tukajšnjem premogovskem perišču, so jih prehitete. Stavko so pričele dne 13. t. m. zjutraj; z velikim brusčem prihitete so domu, poiščejo brž svoje rudeče kamzolje, in hajd k Čobalu v Dolenjo Vas, katerega pa na njih žalost baje ni bilo doma. — Kaj storiti sedaj — ravno ob tem času, ko pod dolgo laso glavico se najhujše vre mokraška kri, pa tega šmentanega pisarjan, da bi naredil pritožbo čez rudniško ravnateljstvo. Neki zagrizeni demokrat hotel je tudi druga pametnejša dekleta vstaviti, toda ko se mu ni posrečilo, šel je sam k gospodu ravnatelju prosit, da bi stavkujoče

zopet v delo vzel. Tukaj še zopet jasno vidi, kaj so soc. demokrati; ni mu zadosti, ako stori sebe nesrečnega, ampak on hoče tudi svojega bližnjega potegniti s silo s saboj v propad. Ako te, dragi čitatelj teh vrstic, dovede kedaj pot v Zagorje, ne pozabi stopiti tudi v bližnje Loke in Kisovec; tu se boš osebno prepričal, kako »surova garda« je to, videl jih bodeš v tolpah, ki nimajo drugega posla, kakor krohotati se in zabavljati, ako je slučajno krščanski socialista mimo prišel. Druga njih čednost je — laž. — Laži, katere so se tu pojavile, ne gredo v nobeno knjigo, ko bi bila prav debela, kakor sv. pismo starega in novega zakona. Ako je škodovati — ajmohtarju, bodi si na poštenju, imetju in časti, poslužujejo se vsake tudi najgrše surovosti in laži. — Ravno s tem pa so prišli ob vsako zaupanje pri vsakem se količkaj vestnem človeku, tako da marsikateri poprej zvesti njih pristaš kaže njim zdaj prav debelo zrelo figo. Da gre tudi tukaj socialna demokracija raskovo pot, nam je v dokaz »Delavec« sam — kateri je še ne pred dolgo časom opozarjal svoje verne ovčice, naj poravnajo zaostalo društvenino, ako hočejo redno prejemati »strokovni« list. S spoštovanjem! — Odbor — izrazil se je »Delavec« v dotičnem — Opominu — to ti je — spoštovanje — kaj ne, gosp. urednik? da bi me za krvavo zaslužene novice odbor pod »hruško« po časopisu pred celim svetom terjal! — bes te lopi. — Dne 16. t. m. sta dva brezverska socialista na cesti, ki pelje iz Zagorja v Kotredež, hotela (kar se jima pa ni posrečilo) vprizoriti grdo zlodejstvo, katero se sramujem tukaj zabeležiti.

Železnica.

Solnograjski delavski shod se je posvetoval tudi o krščanski železničarski organizaciji.

Sklenil je, naj se, kjerkoli mogoče, ustanovljajo železničarska društva v krščansko socialnem smislu, ki naj podpirajo svoje člane v boleznih, onemoglosti itd., ki naj jih branijo krivicam in jim z vzgojo in skupnim delovanjem pomagajo do boljših razmer. Glavna stvar je ta, da denar, ki se vplačuje v taka društva, ostaja tam, kjer ima društvo svoj sedež in da vsak ud ve, kaj in kako se dela s tem denarjem. Osnuje naj se pa na Dunaju zveza vseh tacihih društev, ki naj daje železničarjem pravno varstvo in jih vodi s prirejanjem peticij in shodov in z nabiranjem podatkov za drž. zbor in za časopise k skupnemu delovanju. Naša dolžnost je pomagati, da se to čim najpreje izvrši. Torej, krščanski železničarji, na noge! Čim pogumneje in vstrajneje boste nastopili, tem preje boste kaj dosegli! Dobro vemo, da je tudi med tistimi železničarji, ki so svoj čas pripadali socialno demokratskemu društvu, mnogo poštenih, vernih mož. Večino zadržuje strah pred tovariši. Toda ti naj premislijo, da brez boja ni zmage in da kedor nima poguma za najsvetejše stvari se potegniti, ni vreden bo-

jega blagoslova. Brez tega pa je vsak človeški trud zastonj.

Pozor železničarji! Železniško ministerstvo je izdalo poziv na vodstva vseh privatnih železnic (torej tudi južne), da dovoljuje svojim uslužbencem, v kolikor to pripušča služba, v primernem letnem času štirinajst-dnevni dopust. Minister Gutenberg utemeljuje to naredbo z ozirom »na korist prometne službe, z ozirom na humaniteto in slednjič na javne razmere«. Ta naredba je znamenje za boljšo bodočnost, kajti baš pri železnicah se, kar se tiče človekoljubja nasproti svojim služabnikom, ni ničesar storilo. Nas jako veseli, ako so sedaj, če tudi pozno, merodajni faktorji prišli do spoznanja, da je tudi nasproti železničarjem treba imeti »ozire na humaniteto«. Seveda s to naredbo pa ni rečeno, da bi mogel dobiti dopust vsakdo; vzrok temu je namreč pomanjkanje več izvezbanega osebja, ki bi nadomestovalo one, ki so na dopustu. Na večjih postajah bo že še slo, a na progi bo slo težko.

Z Dunaja. Tukaj so bili krščansko-socialni železničarji dolgo razcepljeni v dva tabora. Vzrok prepira je bil ta, da so nekateri hoteli imeti dr. Löw-a, dunajskega advokata za svojega voditelja, a dr. Löw je rodom žid in se je še le potem dal krstiti. Velik del železničarjev se je vzdignil zoper dr. Löw-a, češ žida nočemo v stranki, tudi če je krščen; razpor je šel tako daleč, da je imela vsaka stranka celo svoje glasilo; Löw je začel izdajati list »Courier«, nasprotna antisemitska stranka pa »Signal«. Gotovo je, da je ta osebni prepir zelo zadrževal razvoj organizacije, da, kmalu bi jo bil skoro za vselej onemogočil. Toda stvar se je obrnila na bolje, kajti velika večina krščansko-socialnih železničarjev se je izrekla proti dr. Löwu in njega listu in se je odločila za »Signal«, katerega vodi dr. Eder, ki je bil že 18 let v železničarski službi kot uradnik, a je bil potem radi agitacije iz službe odpuščen. — Odkrito moramo povedati, da nas veliko bolj veseli, da so si izbrali dunajski železničarji krščanskega mišljenja za svojega voditelja doktorja Ederja, moža, ki je sam železničar in iz svoje mnogoletne skušnje pozna razmere pri železnicah in ima srce za svoje kolege in je ob enem tudi dober kristijan, kakor pa, da bi bil vodil naše železničarje advokat bivši žid. Mi smo sicer prepričani, da postane tudi krščen žid dober kristijan, toda nekatere židovske lastnosti se bodo težko zbrisale. Zato ne kaže tacihih ljudij stavljati na čelo cele organizacije.

Nesreče, ki so se zadnji čas godile na železnicah, se skorej ne dadé naštetih. Vsak dan nam prinašajo novih poročil o njih. Zadnjih par tednov je zopet veliko železniških trpinov padlo v svoji službi v grozovito smrt. Kapitalizem jih nečloveško muči in izsesava in na zadnje jih plačuje s kruto smrtjo! — Jedne stvari ne smemo tu prezreti. Take nesreče kažejo tudi pri tistih železničarjih, ki jih samih niso zadele, grozovite posledice. — Strah jim prehaja v ude, čutnice jim obolé, in to jih spravi v prerani grob. Dvainštirideset let je povprečna starost, ki jo doživé železničarji v prometni službi. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da med njimi ne dobiš iz

lepa zdravega človeka. Vedni napori, nered v hrani in spanju, največ pa tolikrat vžiti strah mora razbiti še močnejše truplo. Bolezen se sicer na zunaj nič ne pozna in tako se velikrat železničarju, ki se oglasi, da je bolan, godi velika krivica. Predstojniki mu često očitajo, da se le dela bolnega in poleg svoje revščine mora prenašati še hudo rano tacega očitanja. Znano nam je več slučajev iz Ljubljane, da so na videz zdravi možje, ki so šli po kakem prestanem strahu še vedno na delo, kmalu jeli vidno hirati in so v kratkem času umrli. Uboge rodbine, katerim samo grda dobičkaželjnost in ž njo zvezano izkoriščevanje na tak način vzame njihovega rednika!

Nesramni sociji. Nedavno je umrl v Ljubljani neki sprevodnik. V svoji bolezni je nebrojnokrat zatrjeval, da ga posebno to tolaži, ker ni bil socijalni demokrat. Prosil, da, zahteval je, naj se ob njegovem pogrebu na noben način s kakim rudečim trakom ne kali njegovo krščansko mišljenje. Po smrti je njegova soproga to zahtevo sporočila njegovim bivšim tovarišem. Toda socijalistična nesramnost nima mej. Ko se je pogreb že razvrstil in se pomikal dalje, stopijo sociji pred krsto in razpó svoj krvavo rudeči trak. Žalostna vdova je bila vsled tega še bolj potrta. Tako onečaščujejo »sodrug« najsvetejše zadnje želje svojih delavskih tovarišev!

Železniškega čuvaja, katerega so dolžili, da je zakrivil pri Göstingu veliko nesrečo s tem, da je pozabil zapreti zavoro pri cesti, je sodišče oprostilo. Razlog za to je bil ta, da je bil čuvaj v tistem trenutju vsled predolgo trajajoče službe fizično nezmožen opravljati natančno svojo službo. Sodišče je torej priznalo, da je človek vsled predolgega delavnega časa nezmožen opravljati svoj posel. »Glasnik« je vže mnogokrat tudi to povdarjal. Kaj pa sedaj, kdo je kriv nesreče? Nikdar nasitna kapitalistična lakomnost in pa lahkomiselnost državne uprave, ki dopušča, da se ljudje, kojim je izročena varnost prometa in človeškega življenja, tako grozovito izrabljajo, da vsled njihovega predolgo trajajočega službenega ali delavnega časa niso zmožni opravljati svoje službe. Tako odgovorne in tako nevarne službe, kakor jo ima izvršujoče osobje železnic, gotovo ni. In vender se dopušča, da se to osobje izrablja do nezmožnosti, ter se celo že nezmožne ljudi pušča v tej odgovorni službi, mesto da bi se jim dalo časa za odpočitek. Od kod toliko nesreč na železnicah? To prihaja največ od tod, ker se vse železničarsko osobje v službi s predolgim službenim časom izrablja do nezmožnosti. Državni poslanci naj bi hoteli podrezati enkrat v to gnezdo z najradikalnejšo gorjačo v korist železničarjev in varnost občinstva.

Razvedrilo.

Francoski delavci pri papežu.

Dne 4. avgusta t. l. so pripeljali trije vlaki 1100 francoskih delavcev in drugih romarjev, ki so se prišli poklonit sv. Očetu.

Dne 7. avgusta jih je sv. Oče vsprejel ter pozdravil s krasnim nagovorom, ki se je glasil tako-le:

Sredi težav in bridkih izkušenj, ki nam jih naklada naša apostolska služba, tolaži nas vedno dobrotljivi Gospod s tolažbami, ki nam dajejo moč v naši visoki starosti ter napolnjujejo naše srce z veselo nado boljše prihodnosti za Cerkev in družbo. Neizrekljivo veselje nas navdaja danes, ko gledamo danes pred seboj vas, otroke lepe francoske dežele, ki ste zapustili za nekaj časa svojo domovino ter prihiteli pod vodstvom pobožnih in za vaš blagor vnetih môž polni žive vere in ljubezni v to večno mesto, da se poklonite namestniku Kristusovemu ter vsprejmete njegov blagoslov. Vsprejmemo vas s srčno ljubeznijo kot zastopnike delavskih stanov, ki so tako vredni našega sočutja in pa naše očetovske skrbi.

Zdi se nam primerno danes opozoriti vas na načela pravičnosti, ki edina morejo rešiti socijalno vprašanje.

Ta načela vam niso le znana, marveč vi ste jih tudi že, hvala Bogu, izvrševali ter nahajali v njih stanovitno poroštvo za mir in slogo v vsakdanjih razmerah mej vami samimi ter delodajalci. To je za nas velika tolažba, zakaj kakor smo ves čas svojega papeževanja imeli ta cilj pred očmi, kako bi veri zagotovili dolžno spoštovanje, ter smo v ta namen z vsemi svojimi močmi branili njene svete pravice in jo stavili nad vse osebne koristi raznih strank liki razsvetljujoč svetilnik, ki naj sveti in kaže človeštvu pravo pot, tako smo se pa vedno in močno prizadevali, da bi odpravili težke nevarnosti in strašna nasprotstva, ki zagajajo človeški družbi, ter da bi povsod utrdili kraljestvo pravičnosti ter z njeno pomočjo red, blaginjo pa mir narodov.

Zato vas, katoliški delavci francoski, pozdravljamo iz vsega srca. Vemo, da vam je treba le reči: Ostanite zvesti svojim dobrim sklepom; ljubite in gojite se nadalje pod vodstvom svojih dušnih pastirjev sveto vero kot neusahljivi studenec tolažbe in srčnosti v bojih in bridkosti življenja; slednjič, ogibajte se skrbno družbe nevarnih ljudi, ki nameravajo tako težavno socijalno vprašanje razrešiti z razdejanjem večnih in svetih zakonov, ki na njih sloni last, družina in vse človeštvo. Taki ljudje bodo netili le boje brez konca in kraja, kopičili pogubo in nesrečo ter napravljali stanje delavcev vedno trše in hujše.

Sedaj se povrnete v svojo lepo domovino, k svojim dragim družinam; sejajte povsod dobro seme ter kazite vsem s svojo rodovitostjo, z dobro in umno vzgojo otrok, z lepim vedenjem, da ste res krščanski delavci, vredni sinovi katoliške cerkve in Francije.

Spremljali vas bomo s svojimi željami in molitvami, da vas Gospod podpira, varuje ter tolaži ves čas vašega življenja.

In kot v zastavo tega nebeskega varstva ter naše očetovske dobrohotnosti podeljujemo vam, vašim ženam, vašim otrokom, vašim rodbinam, kakor tudi vašim delodajalcem ter vsem tukaj navzočim apostolski blagoslov.

Nato so imeli delavci v širnih prostorih Vatikana skupni obed. Navzoč je bil kardinal Ferrata. Sveti Oče pa so obžalovali, da jim moči ne dopuščajo priti mej svoje ljube romarje; zato pa so na drug način pokazeli svojo očetovsko dobrohotnost: poslali so namreč k obedu vsakemu jeden kolač in pa kozarec marsalskega vina. — Godba papeške častne straže je igrala med obedom.

Drugi dan so se še jedenkrat zbrali k skupnemu obedu, za slovo. Načeloval je kardinal Agliardi (izgovori Aljardi).

Ko so ga navdušeno pozdravljali kot zastopnika papeževega, odgovoril je, da se šteje srečnega, ker vidi vresničene namene okrožnice o delavskem vprašanju.

Rekel je mej drugim tudi to-le:

Povsod iščejo sredstev, kako zboljšati stanje delavcev, zlasti z gmotnega in nravnega stališča. Ta raziskavanja so koristna in hvalevredna. Toda, še bolj je človek vzradoščen, ko vidi, da so te želje že vresničene, vresničene po krščanski demokraciji.

Oni, ki hočejo razdreti državo, družino in družbo, so nespametni. Mi pa kličemo bogatinom: »Stopite doli k revežem in našli boste hvaležna srca.« Cerkev opominja gospodarje, naj z delavci ne ravnajo kot z ničvrednim strojem, marveč skrbé za njih človeško dostojanstvo, njih družino; s tem opominjevanjem pa ravno kaže Cerkev, da je njena naloga, varovati pravice delavcev, ob enem jih pa spominjati njih dolžnostij. — Cerkev želi, da bi delavec našel v svojem gospodarju dobrega očeta. To je nauk sv. Cerkve, ki ga je papež zapisal v »delavski okrožnici«.

Drobtine.

»Slovenski Narod«, glasilo naše inteligence, kakor se nazivlje, se roga delavskemu in obrtnemu shodu v Solnogradu. Naravnost rečemo, da tako surovih brutalnosti in prefriganih neresnic, kakoršne je o tej zadevi prinesel »Narod«, ne prinaša vsak čifutski list. Čuditi se je le predrznosti, s katero napada list ta shod, ko vender »Narod« v socialnem oziru za delavske stanove ni storil do danes še ničesar. Kako tudi, ker nima nobenega družnega programa, kakor smešiti in pobijati ljudstvu koristne pojave. Dasi radi različnosti mnenj na shodu ni bilo vse tako, kakor bi bilo želeti, bo imel shod gotovo veliko dobrih posledic za delavsko ljudstvo. — Ko dobimo v roke tiskane razprave, posvetili bomo »Slovenskemu Narodu«, da se prime za svoj na pol krivi absolutni nos.

Socialni demokratje in ženska emancipacija. Z veliko večjo vnemo in gorečnostjo, kakor za zboljšanje razmer delavskega ljudstva, potegujejo se soc. demokratje za nekatera takozvana »kulturna« vprašanja, zlasti za šolsko, znanostno in — žensko vprašanje. Nezdreme sedanjega časa so vzbudile poleg množine drugih vprašanj, tudi žensko vprašanje. Pravijo, ženski spol se mora emancipirati, to je, osvoboditi. Žena naj si iz-

bira one stanove, kakor mož; žena naj hodi v latinske sole, studira naj na visokih šolah na Dunaju in Gradcu. Ženska naj postane uradnica, odvetnica, zdravnica. In res niso po družih deželah ženski doktorji, advokati, zdravniki in profesorji nič več redki. Socialni demokratje imajo že tudi emancipirane »sodruginje«, katere pošiljajo po svojih shodih. Mi vsi se še spominjamo, kako je nekaj v ljubljanski kazini nastopila socialistinja Nötscher. Mi pa vprašamo, kake matere pa bodo one ženske, ki so se že v mladih letih navzele po velikih mestih velikomestne korupcije; kako bode žena vzgajala otroke, vladala v družini in v gospodinjstvu, ako bode merala svoje moči posvetiti javnosti? Kaj poreče k temu ženska narava. Ženska je po svojem naravnem poklicu v prvi vrsti mati in gospodinja, nje delokrog je v okvirju rodbine; ženska je poklicana, da osrečuje človeštvo bolj s srcem nego z razumom. Ženstvo je bilo emancipirano, osvobojeno v pravem pomenu besede že po krščanstvu; v okove sužnosti je vkoval žensko liberalni zistem naše dobe, kateri je iztrgal ženo iz središča rodbinskega in jo zapodil v mračne, zaduhle tovarniške prostore. V še hujski jarem pa hoče žensko vpreči socialna demokracija, ki se ji sicer prilizuje s sladkimi, a lažnjivimi besedami, v resnici pa ji hoče vzeti najlepše kar ima, namreč žensko čast in dobro ime s tem, da oznanjuje »prosto ljubezen«.

Socialno demokratična svoboda. Socialni demokratje vedno vpijejo, da oni delajo za svobodo, za prostost. Sami pa ne pustijo nikomur prostosti, komur je le količkaj morejo odvzeti. Evo zopet en dokaz. Na južnem kolodvoru je neki strojevodja, kateri je zelo zagrižen socialist, pa vender ne ve o nikaki svobodi do svojega bližnjega. Nedavno zahteval je med vožnjo od svojega kurjača, kateri ne trobi v soc. dem. rog, naj opravlja dela, katera ne pripadajo njemu in posebno še med vožnjo ne. Ker pa dotičnik ni hotel in tudi ni mogel opraviti dotičnega posla, mu je obljubil strojevodja, da ga bo iz službe spravil. Še je pristavil, da je on za to, da morajo vsi iz službe, kateri niso socialni demokratje. Ko je domu prišel, je takoj začel spolnovati svoje obljube. Zatožil ga je pri predstojniku (oziroma se nalagal, kar je pri socialistih že navada), da je kurjač, kateri je vozil z njim, gluhi in da slabo vidi. — Ali skupil jo je. — Ko je šel pa kurjač k zdravniku in ga je zdravnik preiskal, je zdravnik konstatoval, da kurjač bolje vidi in sliši, kakor dotični strojevodja, kateri ga je zatožil. Tukaj je zopet očitno dokazano, kje je svoboda, kje ima laž največjo veljavo, kje so prijatelji svojih sotrpinov. — Gospoda, le tako naprej, da ljudstvo preje spozna svoje prijatelje in vam pokaže hrbet, kar se bode prej ali slej zgodilo. G.

Iz Vevč. Žalostno je, da se pri nas, v vevski tovarni, tako malo Gospodovi dnevi posvečujejo, posebno pri rokodelcih. Morebiti mislijo, da je Bog nanje pozabil ob stvarjenju sveta, da zanje ni nedelje postavil. Čudno! saj oni tudi ravno tako potrebujejo počitka, kakor drugi delavci. Če se delo pri strojih v nedeljo ustavi, zakaj bi se pa pri rokodelcih ne? Omeniti pa

moramo, da ni vselej vodstvo krivo, marveč delavci sami, ker nimajo odločne besede, da bi se nedeljskemu delu ustavili. Pa kaj pravim ustavili, saj naši mojstri posebno radi delajo in to se ve da, drugi potem morajo. Vevski rokodelci! Prepričani bodite, kar boste v nedeljo zaslužili, ne boste nič prihranili, niti s tem obogateli. Spoštujmo vsi delavci ta veseli dan in porabimo ga v svoj telesni počitek pa v dušni blagor, nikdar nam ne bo žal!

Delavec.

iz Laškega okraja. (Geslo socijalnih demokratov.)

Gosp. poslanec Žičkar je poročal dne 1. avgusta v Laškem o svojem delovanju kot zastopnik pete skupine. Shoda se je udeležilo tudi veliko socijalnih demokratov od vseh vetrov; največ jih je bilo iz Celja. Niso pa prišli poslance poslušat, ampak le razgrajat. Vkljub temu, da so vedno kričali in pretili celo s silo, je g. poslanec popolnoma izpeljal svoj vrlo zanimiv govor. Zel je burno pohvalo od strani krščansko mislečih mož. Izrekli so mu zahvalo in popolno zaupanje. — G. poslanec pokazal je s svojim govorom, kako mu leži na srcu blagor ljudstva; socijalni demokratje pa so poučili s svojim obnašanjem navzoče krščanske može, kako pogubne namere imajo. Večina naših mož poznala je socijalne demokrati le po imenu. Na zadnjem shodu pa so spoznavali: 1. njihovo nečloveško divjost. Rjuli so kakor živina. Vsaka pomirjiva beseda storila jih je še besnejše. Ko je g. poslanec govoril o železničarskem društvu, prišel je glasoviti Ropas bližje, da bi slišal, kaj bo de g. poslanec povedal. Gledal je govornika z zaničljivim posmehovanjem kakor Judež Kristusa. Ko govornik omeni, da je ministerstvo razpustilo prejšnje društvo železničarjev, tedaj pripazi Ropas »pfuj ministerstvo!« G. govornik končal je svoje predavanje s starim geslom: vse za vero, dom, cesarja! Ropas pa je baje rekel na to: »pfuj«. Tako se glasi menda geslo socijalnih demokratov. — Na zadnje začeli so rudečkarji tepsti s palicami; Ropas je dal s prvim udarcem znamenje k boju. Radi tega ga že imajo pred sodnijo. 2. Spoznali so lahkoživost in razkošnost socijalnih demokratov. Pili in jedli so, da bi jih bilo kmalu konec in baje zastonj. Odlikovale so se tudi »gospé« socijalnih demokratov, ki so pa najbrže postale gospe po receptu proste ljubezni. V neki gostilni so zahtevale najfinejših jedil, katerih pa niso mogle dobiti. Potem pa so jedle salami imajoč najboljše rokavice na rokah. In to so uboge delavke? — Sploh pa so kmetje spoznali, da bi država, v kateri bi socijalni demokratje gospodarili, ne bila človeška družba, ampak zverinjak. — Se nekaj posebnega učil nas je ta shod. Nemški liberalci se bratijo s socijalnimi demokrati. Kakor so na Dunaju židovski advokati vodniki demokratov, tako imajo tudi spodnjestajarski rudečkarji svojega advokata. Stanuje v Celji in je zagrizen nasprotnik Slovencev. Nemški liberalci hujskajo rudečkarje zoper Slovence. Eden izmed demokratov je sam opetovano rekel: »Jaz bi ne bil šel v Laško, pa mi je doktor zapovedal.« Nemški liberalci so pa tudi vredni take družbe. Prišli so v omiki že na vrh lestvice: sedaj pa naprej ne morejo več, nazaj pa ne smejo in strmoglavili so na vrat na nos v brezno surovosti.

Znani »prijatelj« delavk, socijalni demokrat zobozdravnik Roman Jacobi, odpovedal se je katoliški cerkvi in je postal »brezverec« ali »konfessionslos«. To nam zopet jasno priča, da socijalna demokracija v resnici niti privatno ne priznava vere. Stavek: »vera je privatna reč«, je le slepilo, za katerim se skriva najgorje brezverstvo. Sicer pa ne vemo, s katerim činom se je Roman bolj ovekovečil v Ljubljani, ali z odpovedjo vere, ali s tem, ko je svojedobno gonil po ljubljanskem trgu »svinjó«.

Anarhisti. Dne 8. avgusta je stavec Andžijoliti (Angiolitti), rodom Lah, z revolverjem trikrat vstrelil na španjskega ministerskega predsednika Kanovasa, sedečega v kopalniščnem gaju sv. Neže s svojo ženo na klopi. Smrtno ga je zadel. Ujeli so ga in ga za malo dni obsodili in usmrtili. Anarhizem, ki je vreden sin soc. demokracije, se v zadnjih letih vedno grozoviteje kaže. Ruski car Aleksander II., francoski predsednik in mnogo drugih je že padlo kot žrtva anarhističke besnosti. Koliko napadov na vladarje, — na nemškega, laškega itd. je pa ostalo k sreči brezuspešnih! — Kam gremo? Zdrava pamet nam mora reči, da po vzgoji soc. demokratske svojati postane človeška družba gotovo razbojniška tolpa. Če jo hočemo rešiti, nam more jedino le pomagati povrat človeštva h krščanstvu. Živo krščanstvo v službi ljubezni in pravice, ali pa divji anarhizem v službi sovražstva in besnosti! Tretjega ni med njima! Izbirajmo!

Slaba jed vzrok bolezni. Zalosten položaj je med delavskim prebivalstvom. Ubogi delavec dela od jutra do večera in zasluži komaj za slab živež. S slabo hrano si pa dolgo ni mogoče ohraniti zdravja, kojega družinski oče potrebuje, da preživi z delom svojo obitelj. — Kmalu je spoznati na obrazu družinskega očeta rumeno polt in hiranje vseh čutnic na telesu. Družinski oče je obolel, kaj bo sedaj z družino? Oče gre k zdravniku in ta mu konstatuje bolezen in ji, ako je še mogoče, za-preči, razširjati se. Taki ljudje boleajo največ za boleznimi: Jeterus, epidimitis in febris acuta. Kako neki to? Cisto naravno se lahko razloži vse natanko. Slaba hrana ne more krepiti človeško kri, ampak jo vedno slabi in ista pa ne more krepiti človeka — trpina. — Znaki bolezni so tu. Tak človek oboli za skarlatico ali mrzlico in — potem še mnogokrat za sušico. Da se to prepreči, treba je, da se v gmotnem oziru pomaga delavcem. — hi.

Zopet jeden! Blagajnika socijalno demokratiškega podpornega društva klobučarjev v Berlinu so zaradi poneverjenja 10.000 mark društvenega premoženja zaprli. Pri neki nenadni reviziji so prišli na hudodelstvo in takoj naznanili to državnemu pravdnistvu. To društvo si je nabralo veliko imetje, s čemur se je ustanovila društvena tovarna za klobuke, ki je nekaj časa uspela, potem pa, kakor skoraj vsa socijalno demokratična podjetja propadla; za slepo ceno jo je kupila neka berlinska firma.

Posnemanja vredno. Krščansko društvo za delavce na Dunaju je na predlog svojega predsednika Kunsaka

sklenilo, da prevzame posredovanje služb v korist onim, krščansko mislečim delavcem, ki so vsled obrekovanja od strani soc. dem. zgubili službo. Društvo naj jim v kratkem preskrbi novo službo.

Socijalni demokratje v zvezi z nemškimi kričači. Na Češkem delajo v mestih, kjer imajo Nemci še količkaj moči, grozovito s Čehi. O. Ipovedujejo jim službe, podé jih iz stanovanj, javno jih napadajo. V Mostu je n. pr. veliko število čeških rudokopov; te so nedavno napadli nemški surovci s palicami, jih pretepali, pljuvali in strastno zmerjali. Takih primerov imamo še več.

— In nemški socijalni demokratje drzé z najhujšimi sovražniki vsake pravičnosti. — Judovski advokat, soc. dem. voditelj v Mostu, ni hotel braniti pred sodiščem čeških delavcev, da celo branil se je oglasiti sodišču, kar se jim je zgodilo. — Na Saskem živi 40—60 tisoč čeških delavcev. Proti tem so se jeli z vso silo vpirati nemški socijalni demokratje in sedaj uprizarjajo grozno hujskarijo nasproti njim. — Poljski rodoljubi na Šleskem so sklicali v Tešinu shod, da bi zahtevali pravice za svoj narod; socijalno-demokratski hujskači so pa prišli k shodu, da so ga razbili. Mednarodnost je soc. dem. samo vada, s katero širijo najsurovejše nemskutarjenje med avstrijskimi Slovani. Sram bi jih moralo biti, če bi bili ti ljudje sploh sposobni kacega sramu.

Stavke. Zadnji čas se kaže delavska vojska za obstoj prav posebno. Stavk je vedno več. — V Trstu je stavkovalo začetkom tega meseca nad 5000 raznih delavcev (pekovskih pomočnikov, stavbenih in kovinskih delavcev itd.) Sedaj so že zopet pri delu. — V Varšavi stavkujejo pekovski pomočniki, v Pešti zidarji. — V Belgiji se je te dni završila stavka ondotnih rudokopskih delavcev, katero so vprizorili socijalni demokratje. Kot po navadi, so tudi tu brez pomisleka prisilili uboge delavce v nesrečo. S to stavko niso ničesar drugega dosegli, nego še večjo revščino. — V angleških strojarnah se bije boj za osemurno delo. Do 30.000 delavcev stavkuje. — V Ameriki je jelo stavkovati prošli mesec 300.000 premogokopov v osmih deželah zveznih držav. Ta stavka je zelo pravična. Kapitalisti so drli delavce z majhno plačo, a vrhu tega so delali pri njih še dobiček v svojih kantinah in s svojimi prodajavnicami. Delavci zahtevajo samo to, da se jim njihova mala plača ne utruje in da se jih ne goljufa z dragim blagom. Kapitalisti so med tem drago razprodali vse svoje premogove zaloge. Surova trdovratnost je dozdej njihov jedini odgovor pravičnim delavskim zahtevam!

Za dom delavskih stanov!

Preč. g. Ivan Lavrenčič, dekan v Smartnem pri Litiji mesto venca na grob svojemu pokojnemu prijatelju g. Fr. Tavčarju 5 gld. — Gosp. Valentin Krašovec 5 gld. v spomin cesarske slavnosti v Št. Petru 18. avgusta 1897. Živel pravični prijatelj narodov, naš cesar Franc Jožef I.! Živel krščanski socijalizem, edina pomoč v sedanjih družabnih razmerah!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Jakopič.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakoršne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pleteršnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar

v Ljubljani, Karlovska cesta 2

24-16

se priporoča.

Čast domačemu obrtu!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4 v Ljubljani.

Svoji k svojim!

Kdo pije

Kathreiner-

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Prihodnja številka Glasnika izide 9. septembra.

Tiska »Katoliška Tiskarna.«